

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

«Затверджено»

Заступник ректора

Проф. І.П.Гладкий

«___» _____ 2012р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

з дисципліни: **«Економіка дорожнього господарства (спецкурс)»**

(за вимогами кредитно-модульної системи)

Галузь знань – 0601 «Будівництво та архітектура»

Спеціальність – 7.06010105 «Автомобільні дороги і аеродроми»

Освітньо-кваліфікаційний рівень – «Спеціаліст»

Робоча програма складена к.е.н., доцентом кафедри економіки підприємства Голубевою Тетяною Володимирівною на основі освітньо-професійної програми для галузі знань 0601 – «Будівництво та архітектура» та навчального плану за спеціальністю – 7.06010105 «Автомобільні дороги і аеродроми», освітньо-кваліфікаційний рівень «Спеціаліст»

Рецензент

доцент кафедри економіки підприємства,
к.е.н., доц.

Д.А. Горовий

Робоча навчальна програма розглянута на засіданні кафедри економіки підприємства (протокол № 1 від «28» серпня 2012 р.)

Завідувач кафедрою

економіки підприємства, д.е.н., проф.

І.А. Дмитрієв

Схвалено Радою (методичною комісією) ДБФ

Протокол № 2 від «2» жовтня 2012 р.

Голова Ради (методичної комісії)

дорожньо-будівельного факультету, проф.

В.О. Псюрник

«УЗГОДЖЕНО»

Зав. випускової кафедри

будівництва та експлуатації автомобільних доріг,

д.т.н., проф.

В.К. Жданюк

« _____ » _____ 2012 р.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(системний змістовий модуль)

1 Опис навчальної дисципліни
«Економіка дорожнього господарства (спецкурс)»

Характеристика обсягів підготовки	Характеристика лекційного потоку	Характеристика навчального процесу
Загальний обсяг – 1 кредит	Галузь знань – 0601 «Будівництво та архітектура»	Навчальний курс – циклу дисциплін професійної і практичної підготовки
Кількість блоків змістових модулів – 1	Спеціальність – 7.06010105 «Автомобільні дороги і аеродроми»	Рік підготовки – 5-й
Кількість змістових модулів – 5	Освітньо-кваліфікаційний рівень – «Спеціаліст»	Семестр навчання – 9
Кількість годин – 36	Кількість потоків – 2	Кількість лекційних годин – 9
Один блок змістових модулів – 18 годин	Кількість навчальних груп в потоці – 2/1	Практичні заняття, годин – 9 (на групу)
Один змістовий модуль – 2 години	Лектор, відповідальний за курс – к.е.н. Голубева Т.В.	Самостійна робота, годин – 18
Разом аудиторних годин на тиждень – 1 (0,5 годин лекція, 0,5 годин практичне заняття)		Модульний контроль (види контролю: модульна контрольна робота). Підсумковий контроль (види контролю: інтегрований залік)

Мета навчальної дисципліни полягає у поглибленні теоретичних і практичних знань і практичних навичок у галузі економіки дорожнього господарства, та оволодінні сучасним методичним інструментарієм аналізу виробничо-господарської діяльності підприємств дорожньо-транспортного комплексу.

2 Мета та завдання

Навчальна дисципліна «Економіка дорожнього господарства (спецкурс)» належить до циклу дисциплін професійної і практичної підготовки спеціалістів в галузі знань 0601 – «Будівництво та архітектура» за спеціальністю 7.06010105 «Автомобільні дороги і аеродроми».

Предметом навчальної дисципліни є сучасний методичний інструментарій щодо аналізу виробничо-господарської діяльності підприємств дорожньо-транспортного комплексу.

Згідно мети завдання дисципліни полягають у формуванні практичних навичок проведення техніко-економічних розрахунків, пов'язаних з різними господарськими

ситуаціями, обґрунтування економічної ефективності реалізації нових організаційно-технологічних та інженерних рішень у будівництві проектів.

Після вивчення дисципліни майбутній фахівець повинен:

знати: роль і особливості транспортного будівництва і його економіки; кошторисну вартість будівництва; структуру собівартості будівельно-монтажних робіт; кошторисну собівартість будівельно-монтажних робіт; планову і фактичну собівартість БМР: поняття, порядок визначення; підходи до визначення ціни будівельної продукції; узагальнюючі економічні показники діяльності будівельних організацій; особливості формування та використання прибутку і доходу як основних показників фінансових результатів діяльності підприємства; показники рентабельності як відносні показники ефективності діяльності підприємства дорожнього господарства; абсолютну і порівнянну ефективність витрат по об'єктах дорожнього господарства; методи визначення величини одноразових і поточних витрат при виконанні розрахунків економічної ефективності об'єктів дорожнього господарства; методичні підходи до оцінки фінансово-економічного стану підприємства дорожнього господарства.

уміти: розраховувати собівартість будівельно-монтажних робіт; розраховувати локальну (об'єктну) кошторисну вартість будівництва; розраховувати дохід, прибуток, рентабельність будівельної продукції і будівельної організації; розраховувати одноразові і поточні витрати по об'єктах дорожнього господарства; розраховувати очікуваний економічний ефект, економічну ефективність і термін окупності об'єктів дорожнього господарства при їх побудові і експлуатації; оцінювати фінансово-економічний стан підприємств дорожнього господарства.

Уявлення. Дисципліна, що пропонується, призначена допомогти студентам у формуванні комплексу знань у галузі економіки дорожнього господарства, набутті умінь щодо обґрунтування проектних рішень на основі проведення техніко-економічних розрахунків по об'єктах будівництва.

Проведення практичних занять та організація самостійної роботи студентів забезпечує формування необхідних вмінь та уявлень про методичні засади аналізу виробничо-господарської діяльності підприємств дорожньо-транспортного комплексу.

3 Зміст навчальної програми

Вступ

Навчальна дисципліна «Економіка дорожнього господарства (спецкурс)» читається для галузі знань 0601 «Будівництво та архітектура», спеціальності 7.06010105 «Автомобільні дороги і аеродроми».

Отримані знання з дисципліни будуть використані при дипломному проектуванні – проведенні техніко-економічних розрахунків по об'єктах будівництва.

Формування системи знань студентів з дисципліни «Економіка дорожнього господарства (спецкурс)» здійснюється шляхом проведення лекцій у їх сполученні з СРС. Самостійна робота студентів здійснюється в позааудиторний час та складається з вивчення літературних джерел, матеріалу лекцій та практичних занять, виконання практичних завдань.

Поточний контроль здійснюється на лекціях у формі опитування; на практичних заняттях – опитування, діалогу, групового обговорення тематичних питань, самостійної та контрольної роботи; у час окремого розкладу занять – тестування по заліковому модулю.

Остаточний контроль з дисципліни – інтегрований залік.

Підсумковий контроль здійснюється під час проведення модульного контролю за допомогою тестових завдань у час окремого розкладу занять.

БЛОК ЗМІСТОВИХ МОДУЛІВ (РОЗДІЛ) №1
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ
ТРАНСПОРТНОГО БУДІВНИЦТВА

Змістовий модуль (тема) 1. Абсолютна ефективність витрат у дорожньому господарстві

Основні напрямки збільшення ефективності суспільного виробництва у дорожньому господарстві. Основні поняття і визначення ефекту та економічної ефективності. Економічний ефект від розвитку автомобільних доріг. Абсолютна ефективність витрат у транспортному виробництві.

Змістовий модуль (тема) 2. Методи визначення величини одноразових витрат при виконанні розрахунків економічної ефективності по об'єктах дорожнього господарства

Визначення основних транспортно-експлуатаційних показників, які відображають стан і обґрунтованість вибору варіантів при виконанні розрахунків економічної ефективності капітальних вкладень при побудові об'єктів дорожнього господарства. Визначення величини одноразових витрат по варіантах, які приведені до останнього року. Визначення величини капітальних вкладень і щорічних додаткових капітальних вкладень у вантажний авто мобільний транспорт для виконання визначеного об'єму перевезень.

Змістовий модуль (тема) 3. Методи визначення величини поточних витрат при виконанні розрахунків економічної ефективності по об'єктах дорожнього господарства

Склад поточних витрат кожного року, які відображають стан і обґрунтованість вибору варіантів, що розглядаються при виконанні розрахунків економічної ефективності від експлуатації об'єктів дорожнього господарства. Визначення повної величини витрат на перевезення вантажів автомобільним транспортом.

Змістовий модуль (тема) 4. Порівняна ефективність витрат у дорожньому господарстві

Порівняна ефективність витрат у транспортному виробництві. Показники економічного ефекту. Вибір інструментарію для визначення економічного ефекту. База порівняння показників ефективності. Доходи і витрати підприємства як основа формування показників економічної ефективності.

Змістовий модуль (тема) 5. Основні завдання для СРС за змістовими модулями 1-4

Роль і функція ціни у дорожньому господарстві. Особливості ціноутворення в дорожньому комплексі. Договірні ціни.

Народногосподарські втрати, які пов'язані з витратами часу на проїзд по дорозі (транспортної втратою), від дорожньо-транспортних подій, від відсутності регулярності проїзду по дорозі.

Конкурентоспроможність підприємств дорожнього господарства.

Модульний контроль за змістовими модулями 1-5 (заліковий модуль №1) здійснюється у формі модульної контрольної роботи.

Заключення

Особливості вивчення дисципліни «Економіка дорожнього господарства (спецкурс)» визначаються завданнями й функціями підприємств в умовах ринкової економіки. Знання й уміння, отримані в результаті вивчення навчального курсу будуть використовуватися в подальшому в процесі написання дипломного проекту (роботи).

Актуальність вивчення дисципліни «Економіка дорожнього господарства (спецкурс)» обумовлена необхідністю підготовки фахівців у галузі будівництва до організації та здійснення техніко-економічних розрахунків по об'єктах дорожнього будівництва при написанні дипломного проекту (роботи).

4 Розподіл тем занять (за годинами та кредитами)

Перелік та назви змістовних модулів	Загалом на змістовий модуль, год/кредит	Лекцій	Прак. робіт	СРС
Блок залікових модулів №1. Теоретичні основи аналізу економічної ефективності транспортного будівництва				
Змістовий модуль (тема) 1. Абсолютна ефективність витрат у дорожньому господарстві	7/0,19	2	2	3
Змістовий модуль (тема) 2. Методи визначення величини одноразових витрат при виконанні розрахунків економічної ефективності по об'єктах дорожнього господарства	7/0,19	2	2	3
Змістовий модуль (тема) 3. Методи визначення величини поточних витрат при виконанні розрахунків економічної ефективності по об'єктах дорожнього господарства	7/0,19	2	2	3
Змістовий модуль (тема) 4. Порівняна ефективність витрат у дорожньому господарстві	9/0,25	3	3	3
Змістовий модуль (тема) 5. Основні завдання для СРС	6/0,18	-	-	6
Інтегрований іспит				
ЗАГАЛОМ	36/1	9	9	18

5 Система оцінювання навчання студента (залікові модулі)

Зміст навчального матеріалу	Кількість годин	Обсяг трудовитрат студента (кредитів)	Форма контролю	Шкала оцінювання знань студента (бали)
Перший заліковий модуль за змістовими модулями 1 - 5	36	1	Модульні контрольні роботи	(1...100)
Інтегрований залік				(1...100)
ЗАГАЛОМ	36	1		

6 Види, форми та методи навчання

Лекції, практичні заняття, консультації, самостійна робота студентів згідно табл. 4 «Розподіл змістових модулів», табл. 6 Тематика (план) практичних занять.

Тематика (план) практичних занять

Номер практичної роботи	Тема практичного заняття	Обсяг в аудиторних годинах
1	Аналіз ефективності витрат у дорожньому господарстві Ознайомлення з поняттями економічний ефект та економічна ефективність. Ознайомлення з методикою розрахунку собівартості будівельно-монтажних робіт.	2
2	Методи визначення величини одноразових витрат. Ознайомлення з методикою визначення одноразових витрат для розрахунку економічної ефективності по об'єктах дорожнього господарства.	2
3	Методи визначення величини поточних витрат. Ознайомлення з методикою визначення поточних витрат для розрахунку економічної ефективності по об'єктах дорожнього господарства. Розрахунок економічної ефективності і терміну окупності об'єктів дорожнього господарства при їх побудові і експлуатації.	
4	Порівняна ефективність витрат у дорожньому господарстві.. Ознайомлення з методиками аналізу фінансового стану підприємства дорожнього господарства.	2
Разом		9

7 Система оцінки знань студентів і шкала оцінок*

Оцінка в балах	Оцінка за нац. шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Критерії
90-100	Відмінно	A	"Відмінно" - теоретичний зміст курсу освоєний цілком , без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані , якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до максимального
80-89	Добре	B	"Дуже добре" - теоретичний зміст курсу освоєний цілком , без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані , якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального
75-79		C	"Добре" - теоретичний зміст курсу освоєний цілком , без прогалин, деякі практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо , усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками
67-74	Задовільно	D	"Задовільно" - теоретичний зміст курсу освоєний частково , але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано , деякі з виконаних завдань, можливо, містять помилки
60-66		E	"Посередньо" - теоретичний зміст курсу освоєний частково , деякі практичні навички роботи не сформовані , багато передбачені програмою навчання навчальні завдання не виконані , або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального
35-59	Незадовільно	FX	"Умовно незадовільно" - теоретичний зміст курсу освоєний частково , необхідні практичні навички роботи не сформовані , більшість передбачених програм навчання навчальних завдань не виконано , або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального ; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання)
1-34		F	"Безумовно незадовільно" - теоретичний зміст курсу не освоєно , необхідні практичні навички роботи не сформовані , усі виконані навчальні завдання містять грубі помилки , додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до якого-небудь значимого підвищення якості виконання навчальних завдань (з обов'язковим повторним курсом).

*Примітка. Згідно з наказом МОН України від 30.12.05 р. № 774 підсумкова оцінка знань з навчальної дисципліни визначається як середньозважена результатів засвоєння окремих залікових модулів в інтервалі (1... 100) балів. Розрахунок здійснюється за формулою

$$B_d = \alpha_1 \cdot B_1 + \alpha_2 \cdot B_2 + \dots + \alpha_n \cdot B_n,$$

де B_i – кількість балів за рівень знань студента i -го залікового модуля;

α_1 - коефіцієнт вагомості кожного залікового модуля.

Підсумкова оцінка трудовитрат студента за освоєння змісту навчальної дисципліни K_d визначається як арифметична сума кредитів за всіма заліковими модулями, що засвоєні (K_i):

$$K_d = \sum_{i=1}^N K_i,$$

де $i = 1 \dots N$ - кількість залікових модулів;

K_i - трудовитрати (в кредитах) на засвоєння залікового модуля.

8 Методичне забезпечення

1. Робоча навчальна програма з дисципліни: «Економіка дорожнього господарства (спецкурс)» (за вимогами кредитно-модульної системи) за напрямом 7.06010105 «Автомобільні дороги та аеродроми» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [//portal.khadi.kharkov.ua/](http://portal.khadi.kharkov.ua/)

9 Література, рекомендована для самостійної роботи студентів

Основна література

1. Кривко Е.В. Экономика отрасли (дорожное строительство): учеб. пособие / Е.В. Кривко. – Хабаровск: Изд-во Тихоокеан. гос. ун-та, 2010. – 307с.
2. Экономика предприятия: учебник / Под ред. проф. В.Я. Горфинкеля, проф. В.А. Швандера. – М.: ЮНИТИ, 2004. – 718 с.
3. Экономика предприятия: учебник / Под ред. проф. Л.Г. Мельника. – Сумы: «Университетская книга», 2002. – 673 с.
4. Экономика строительства / Под ред. Ю.Ф. Симионова – Ростов н/Д: Феникс, 2009. – 378 с.

Додаткова

1. Экономика строительства. Часть I: учебник для вузов / Под ред.. профессоров Ю.Н. Казанского, Ю.П. Панибратова. – М.: Изд-во АСВ; СПб.: СПбГАСУ, 2003. – 368 с.
2. Лавриков И.Н. Экономика автомобильного транспорта: учеб. пособие / И.Н. Лавриков, Н.В. Пеньшин; под. науч. ред. д-ра экон. наук, проф. И.А. Минакова. – Тамбов: Из-во ГОУ ВПО ТГТУ, Тамбов. – 2011.– 116 с.

Розробив

доцент кафедри економіки підприємства _____ Т.В. Голубева